Ina DRIGA
Universitatea de Stat din Moldova
(Chişinău)

CONFIGURAŢIA PRAGMATICĂ A CONECTORILOR ARGUMENTATIVI ÎN TEXTELE DRAMATICE MODERNE

Pragmatical aspects of argumentative connectors in dramatical modern texts

Abstract: We have decided to follow in our work the pragmatical aspects of argumentative connectors in the dramatical modern texts. Unlike narrative texts, the show offers scenes of real communication, with speakers who confront each other. Certainly the other types of discourse may also have this special feature, but in the dramatic literature, the argumentative strategies are more visible, the dramatic work offers scenes of true communication, with speakerswho do not cease to disagree and confront each other. Two of the most representative works of Constantin Cheianu *In the container* and *Volodea, Volodea*… constituted our object of study. In this way, we present different relevant examples to illustrate the functioning of the connectors, which value and significance represented a challenge by its interpretation.

The argumentative text is a communication centered on a conative function. Its aim is to convince the listener on the validity of the points of view held by the author. In an argumentative text, the author defends a thesis by using arguments that can be illustrated with examples. The pragmatic connectors are not constituted in „cores of meaning", but they direct the speech in the direction intended by the speaker, offering viable marks of deciphering the meanings.

We refer to some famous connectors (but, because of, so) studied closely by pragmatics. Even if, from pragmatic point of view, the connectors'properties or values are evident (argumentative, counter-argumentative, conclusive etc.), their interpretation in dramatic work will be different from aspeech to another, according to the semantic substrates of the dramatic text.

Keywords: connectors, argumentation, pragmatic, dramatic, sense, argumentative.

Rezumat: Ne-am propus să urmărim în lucrarea noastră configurația pragmatică a conectorilor argumentativi în textele dramatice basarabene moderne. Spre deosebire de narațiune, spectacolul oferă scene de comunicare veritabilă, cu enunțători care se înfruntă. Desigur, și celelalte genuri discursive pot prezenta această particularitate, dar, în literatura dramatică, strategiile argumentative sunt mult mai vizibile, opera dramatică oferă scene de comunicare veritabilă, cu enunțători care nu contenesc să se contrazică

BDD-A29163 © 2018 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:21 UTC)

și să se înfrunte reciproc. Două dintre cele mai reprezentative lucrări ale lui Constantin Cheianu *În container* și *Volodea, Volodea…* au constituit corpusul de lucru, am încercat în cele ce urmează să oferim exemple relevante pentru ilustrarea funcționării conectorilor, valoarea și semnificațiile cărora au reprezentat o provocare în plus pentru interpretarea lor.

Textul argumentativ reprezintă un act de comunicare centrat pe funcţia conativă, scopul urmărit fiind de a-l convinge pe receptor cu privire la validitatea punctului de vedere susţinut de autor. Într-un text argumentativ, autorul apără o teză prin utilizarea unor argumente pe care le poate ilustra cu exemple. Conectorii pragmatici nu se constituie propriu-zis în nucleuri de sens, dar ghidează discusul în direcția intenționată de vobitor, oferind repere viabile pentru descifrarea sensurilor.

Avem în vedere, cazul câtorva conectori celebri (dar, pentru că, deci, așa că) studiați îndeaproape de pragmatică. Chiar dacă, la nivel pragmatic, proprietățile sau valorile conectorilor sunt clare (argumenative, contraargumentative, conclusive etc.), interpretarea lor în cadrul operei dramatice va fi diferită de la replică la replică, în funcție de substraturile semantice ale piesei.

Cuvinte-cheie: conectori, argumentație, pragmatica, dramatic, sens, argumentativ.

Pragmatica a reactivat în mod natural interesul pentru argumentație, privită ca modalitate de a acționa asupra celuilalt prin discurs. Discursul dispune de un întreg arsenal de resurse argumentative pe care retorica a încercat să le codifice. Enunțătorul care argumentează nu spune E1 pentru că destinatarul să creadă E2, ci prezintă E1 ca și cum ar trebui să-l determine pe interlocutor să concluzioneze E2, el definește deci un anumit cadru în care enunțul E2 duce la concluzionarea enunțului E1 și îl impune co-enunțătorului.

Teoria argumentării poate fi definită ca studiu al tehnicilor discursive ale raționamentului practic, prin care un individ urmărește să determine sau să sporească adeziunea celorlalți la anumite idei sau opinii ale sale, ceea ce sugerează că argumentarea este motivată printr-un dezacord real, probabil sau posibil între colocutori.

Argumentarea reprezintă o operație care se sprijină pe un enunț acceptat (argumentul), pentru a atinge un enunț situat pe o anumită scală a acceptabilității (concluzia). A argumenta se reduce în ultimă instanță la a adresa unui interlocutor un argument (un raționament bun) pentru a-l face să admită o concluzie și pentru a-l determina să adopte comportamente adecvate acesteia.

Din perspectiva lingvisticii, argumentarea reprezintă o activitate verbală, de natură intelectuală și socială, prin care se poate realiza justificarea sau respingerea unor opinii.

Dicţionarul de ştiinţe ale limbii precizează că domeniul argumentării/ argumentaţiei se găseşte la intersecţia logicii cu retorica şi lingvistica şi că argumentarea e definită fie ca strategie logică, fie ca o activitate verbală servind la justificarea sau respingerea unei opinii, deci ca o construcţie lingvistică cu însuşiri discursive specifice. (https://www.academia.edu/10986209/ 87525919-DSL-Dictionar-de-Stiinte-Ale-Limbii)

BDD-A29163 © 2018 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:21 UTC)

Argumentarea este deci o construcţie raţională, o construcţie textuală şi o construcţie discursivă, aparţinând deopotrivă logicii, lingvisticii şi retoricii. Să argumentezi (...) înseamnă să plasezi idei şi cunoştinte într-un raport de interacţiune logică şi de succesiune adecvată, astfel încât să conducă la acceptarea sau la respingerea anumitor aserţiuni. Este una dintre cele mai complexe activităţi ale omului ca fiinţă vorbitoare. Cu toţii dorim să fim în stare să dăm glas cu precizie gândului şi emoţiilor noastre. (Lo Cascio, Vincenzo, p. 32)

Argumentarea face parte din familia acţiunilor umane având drept finalitate convingerea, alături de manipulare, propagandă, seducţie şi demonstraţie; argumentăm pentru a exercita o influenţă (a convinge, a consola, a împinge la acţiune). (Rovenţa-Frumuşani, Daniela, p. 12)

Argumentarea, în sens strict, este arta de a justifica o opinie, un demers pe care îl facem, prin care justificăm o afirmaţie pe care o facem, încercând să convingem că avem dreptate. Din această perspectivă, un loc central în teoria argumentării, dar şi în practicarea ei, îi revine destinatarului. El este cel asupra căruia se îndreaptă finalitatea acţiunii argumentative, cel care suportă influenţa exercitată de actul argumentativ.

Argumentarea este un mijloc prin care se susține sau se demonstrează un punct de vedere privitor la o anumită temă. Scopul argumentării este de a convinge (persuada) partenerul de comunicare (interlocutor sau cititor), privitor la valabilitatea opiniei exprimate. O opinie nesusținută de argumente nu este o argumentare, ci o afirmație nejustificată (lipsită de valabiltate).

Printre faptele de limbă pertinente pentru studiul argumentației, ceea ce a atras imediat atenția specialiștilor a fost existența unui anumit număr de cuvinte, *conectori*, marginalizați, în general, de analiza semantică tradițională. În măsura în care interesul era îndreptat înspre cuvintele pline din punct de vedere semantic, unități ca *ci*, *uite!, dar, chiar* etc. nu puteau fi decât lăsate la o parte. Situația se schimbă radical din perspectiva argumentației care vede în aceste elemente un mod de funcționare pe cât de eficient, pe atât de discret.

Conectorii au o funcție dublă:

1) leagă două unități semantice;

2) conferă un rol argumentativ unităților pe care le pun în relație.

Conectorii reprezintă o clasă eterogenă de elemente care au rolul de a stabili legături pragmatice între componentele discursului. Astfel, conectorii pragmatici au capacitatea de a conecta acte de vorbire, precum şi de a marca diverse roluri argumentative. (Dragomirescu, Adina ș.a., p. 245)

Studiul conectorilor este esențial pentru înțelegerea şi compunerea discursivă într-o eră care, depășind stadiul informational, tinde spre instituirea unei ere comunicative.

Conectorul argumentativ este un morfem care articulează două sau mai multe enunțuri într-o strategie argumentativă unitară, exprimă valori pragmatice, adică seturi de supoziții, intenții, atitudini şi credințe împărtășite de locator şi auditoriul său.

Ordonarea părților componente ale textului argumentativ se realizează cu ajutorul unor *elemente conectoare* (adverbe, locuțiuni adverbiale, conjuncții sau locuțiuni conjuncționale, structuri verbale) care exprimă diferite raporturi.

BDD-A29163 © 2018 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:21 UTC)

1. După structura lor, pot fi: cuvinte (conjuncții, adverbe, prepoziții), expresii și locuțiuni (conjuncționale, adverbiale, prepoziționale), verbe și expresii verbale, prepoziții care organizează discursul argumentativ.

2. După funcția în cadrul argumentării enunțului pe care îl induc:

a. conectori care introduc teza: *părerea mea este*;

b. conectori care introduc argumente (justificatori): *căci*, *pentru că*, *de fapt*;

c. conectori care introduc concluzia: *deci*, *în concluzie*, *așadar*;

3. După tipul de legătură pe care îl realizează:

a. conectori pentru a lega argumentele între ele (indicatori ai juxtapunerii): *și*, *dar*, *însă*, *ci*.

În paginile care urmează, vom acorda un spațiu preponderent exemplelor din repertoriul operelor dramatice basarabene. Spre deosebire de narațiune, spectacolul oferă scene de comunicare veritabilă, cu enunțători care se înfruntă. Desigur, și celelalte genuri discursive pot prezenta această particularitate, dar, în literatura dramatică, strategiile argumentative sunt mult mai vizibile.

Două dintre cele mai reprezentative lucrări ale lui Constantin Cheianu, *În container* și *Volodea, Volodea…* au constituit corpusul *de lucru* (Ardeleanu, Sanda-Maria, p. 57), am încercat în cele ce urmează să oferim exemple relevante pentru ilustrarea funcționării conectorilor, valoarea și semnificațiile cărora au reprezentat o provocare în plus pentru interpretarea lor.

Piesele *În container* și *Volodea, Volodea…* se constituie într-un bloc unitar cu tematică socială distinctă. Mai mult, textele au la bază fapte din viață reală, de un dramatism implicit, caracteristice pentru această etapă istorică a societății basarabene, pun în relief un set de teme importante precum migrația ilegală (*În container*), corupția generalizată ce contaminează de sus până-n jos și distruge moral (dar și fizic) întregul sistem social (*Volodea, Volodea*…).

Căutându-și disperat un rost în afara țării și expunându-se, în naivitatea sau inconștiența lor, unor riscuri imense, vitriolate de propriile vicii sau benevolă decădere morală, frustrate sau umilite de mediul social sau de familia în care le este dat să viețuiască, recurgând la gesturi anarhice pentru a se face auzite, personajele din aceste piese ale lui Constantin Cheianu se regăsesc invariabil sub presiunea unei puteri resimțite ca dușmănoase, care îi învinge într-un final. Într-o formă sau alta.

Modul direct, adesea abrupt, al abordării unor drame personale, care de cele mai multe ori sfârșesc tragic pentru personajele principale, dublat de o nedisimulată fervoare pamfletară, imprimă acestor texte nu doar un dinamism al acțiunii dramatice, ci și un stil aparte.

Volodea, Volodea… este (conform definiției autorului) o piesă în stil răp. Necesitatea lui C. Cheianu de a se conecta la niște realități autohtone, suficient de dramatice prin ele însele, i-a fost dictată autorului și de alți factori.

Pentru jurnalistul-dramaturg a prevalat, cu siguranță, la un moment dat presiunea comandamentelor sociale. A fost o modalitate de a lua atitudine, de a interveni în viața cetății, de a se implica. Iar prin aceasta și de a avea o cale de acces spre publicul mare, care preferă să i se ofere lucruri pe înțeles despre viața și frământările lui cotidiene.

BDD-A29163 © 2018 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:21 UTC)

Conectorii îndeplinesc diverse funcții la nivelul pragmatic: stabilesc conexiunea dintre actele de vorbire, marchează rolurile argumentative, structurează discursul.

Conectorii pragmatici stabilesc legături între diverse acte de vorbire:

• Două aserțiuni (*Viorel:* El, se duce în confort, în cabina, cu pașaport, eu – legat ca un câine sub un autocar *și* tot el îi nemulțumit) (Cheianu, Constantin 2015, p. 361);

• Aserțiune și întrebare (*Viorel:* Pricep și eu că „niște cuvinte", *dar* ce înseamnă ele?) (Cheianu, Constantin 2015, p. 352);

• Promisiune și ordin (*Andrei:* Nu pierzi, să vezi! Precis câștigi! *Iar* dacă pierzi, atacă decizia la Curtea Supremă) (Cheianu, Constantin 2015, p. 423**)**;

• Ordin și amenințare (*Cristina:* Nu am nevoie de morala ta, ai înțeles? Vlad: Eu îți spun că o să ajungi de nimic, *dacă* o să continui așa!) (Cheianu, Constantin 2015, p. 432).

Un enunț este formulat cu o anumită intenție, iar conectorii pragmatici contribuie în mare măsură la decodarea acestei intenții prin faptul că marchează roluri argumentative.

Roluri argumentative	**Exemple**
Confirmarea	*Viorel: Așa* și eu, când simt că nu îmi ajunge aer, îmi apropii nasul de furtun... (Cheianu, Constantin 2015, p. 384)
Explicația (justificarea)	*Decanul: ...*după care, Vlăduț începe ceva al naibii de frumos... după asta ai libertatea deplină să faci tot ce vrei. *Pentru că* regula e așa: rezolvi un caz cum îți cere cineva de sus – pe gratis - după care ești liber să rezolvi zece cazuri cum vrei tu și pe câți bani vrei tu! (Cheianu, Constantin 2015, p. 411) *Andrei*: Da! De ce ești așa pornit, omule, ce ți-am făcut?... *Petru*: *Pentru că* ești prost, bă, pentru că din cauza unor idioți ca tine au de suferit alții. Toată lumea trăiește după niște reguli, voi vă băgați cu regulile voastre. (Cheianu, Constantin 2015, p. 424)
*Rectificare*a	*Vlad*: *În sfârșit,* ai înțeles și tu... Nu-ți spuneam eu că banii pe care ți-i pretindea erau și pentru dânsul și pentru șeful lui. (Cheianu, Constantin 2015, p. 428)
Obiecția	*Vlad*: Cât costă o naștere, cum e sistemul lor?... *Doctorul*: După lege, nu costă nimic, *dar* din nimic, nimic iese! Ha-ha... dai frumușel, înainte de naștere, doctorului, în mână, banii, cu cât mai mult cu atât mai bine și el face treabă bună. (Cheianu, Constantin 2015, p. 400)
Dezacordul	*Sandu*: Atunci credeam că e atât de ușor să-ți faci prieteni, mi-am zis că o să-mi fac în viață zeci...sute de prieteni... nu știu tu, eu *însă* nu am mai reușit să-mi fac niciunul. (Cheianu, Constantin 2015, p. 406)

BDD-A29163 © 2018 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:21 UTC)

Adausul	*Sergiu*: *Mai bine zis*, în zece nopți că zilele nu ne puteam mișca de frica poliției. Zilele dormeam prin păduri. (Cheianu, Constantin 2015, p. 367)
Concluzia	*Decanul*: *Așadar*, licitația a început, cine dă mai mult? *Interpretul 2*: Eu sunt acuzatul și nu vreau la răcoare. (Cheianu, Constantin 2015, p. 411)

Conectorii pragmatici pot avea și roluri de a structura discursul:

Modalități de structurare discursivă	Exemple
• Introducerea unei noi teme de discurs.	*Decanul:* Atâta timp cât o să fii băiat de ispravă, nu avea teamă de nimic, eu te scot din orice încurcătură, *iar* dacă încerci să trișezi, puștiule, să-ți fie clar: te distrug. (Cheianu, Constantin 2015, p. 395)
• Organizarea informației, ierarhizarea ideilor.	*Stas*: Biștarii, cum spui tu, nu vin numai de la pasageri în plus. *Mai întâi* că un însoțitor de vagon trebuie să-și cumpere o cursă bună. Face 5000 de lei. Dai 5000 de lei – ai cursa, nu dai – nu o ai. (Cheianu, Constantin 2015, p. 418)

În cercetarea noastră am încercat să interpretăm modul de folosire canonică a celor mai frecvenți conectori precum *dar, căci, pentru că, deci, așa că,* care se regăsesc în discursul dramatic al lui Constantin Cheianu. Aceștia au fost cel mai mult studiați, fapt ce se explică prin legătura esențială cu implicitul și prin frecvența lor.

Conectorul *dar* are două valori: o valoare a contradicției și una de argumentație. Conectorul *dar* este cel care leagă argumentele între ele. (Maingueneanu, D., p. 82)

Vom încerca să ilustrăm, funcționarea unor conectori pragmatici cu rol argumentativ în strategiile folosite de personaje în cadrul interacțiunei verbale, argumentarea fiind văzută ca o modalitate de a acționa asupra celuilalt prin discurs, fiind un obiect de studiu important pentru pragmatică.

Petru: Da niște nespălați ca tine o fac pe cinstiții... Trag foame, trăiesc din salarii de rahat, sunt umiliți, sunt înjosiți, *dar* rămân cinstiți!

Andrei: Nu-i adevărat! (Cheianu, Constantin 2015, p. 424)

Petru, unul dintre personajele principale ale piesei *Volodea, Volodea...,* fiind medic de profesie, încearcă să-l contrazică, să-l umilească în acest mod, scopul final fiind de a-l convinge pe colegul său Andrei, medic și el de profesie, precum că în Moldova de astăzi, să ai un loc de muncă, unde poți lua mită înseamnă să fii foarte bine aranjat în viață, de altfel corupția există peste tot, aproape nu găsești om care să nu se fi confruntat cu manifestările ei.

BDD-A29163 © 2018 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:21 UTC)

Utilizarea conectorului *dar* are funcția de imprima a mesajului sensul de contrazicere, de a acționa asupra lui actualizând funcția conativă a limbajului, și, în același timp, de a-l convinge pe Andrei că valorile s-au schimbat, sau, mai bine zis, s-au răsturnat după anul 1989, iar acesta este sistemul instituționalizat al corupției în care trăim și facem parte cu toții din el.

Persoane ca Andrei sunt un fel de anomalii în toate timpurile. Ei nu pot comite, patologic, ilegalităţi. Restul se divizează în cei care sunt corupţi în orice timpuri şi cei care se dau după vremi. Astăzi, aceştia din urmă fac parte, bineînţeles, din marea armată a corupţilor.

Medicul Andrei este opusul total al lui Petru, pentru el nu contează valorile materiale, nu acceptă să ia mită, este sărac, slăbit, arată bolnăvicios, totuşi continuă să lupte pentru dreptate. O întrebare retorică care se cere a fi adresată este dacă vor putea oare alde Andrei să învingă sistemul corupt din Republica Moldova?

Constantin Cheianu, într-un interviu acordat *Asociației Presei Independente*, mărturisea că evenimentele din opera dramatică *Volodea, Volodea…*sunt bazate în totalitate pe fapte reale**.**

Cu vreo doi ani în urmă presa din Chişinău relata cazul şocant al unui medic de la Spitalul Urgenţei, care nu a dorit să acorde îngrijiri unui tânăr adus după un accident rutier, pe motiv că acela nu avea asupra sa poliţa de asigurare medicală şi nici bani. Tânărul a murit. El s-a dovedit a fi chiar fiul medicului în cauză. Acest caz mi-a servit drept punct de plecare, atunci când am început să scriu textul în cauză. (http://old.api.md/articles/5799/index.html)

Participând la această horă a mitei, în care suntem atraşi sau împinşi noi toţi, vom ajunge mai devreme sau mai târziu victime ale propriilor noastre nedreptăți și nelegiuiri, precum ne anunță și tragicul final al dramei.

Un alt exemplu elocvent cu care vom opera în continuare este cel în care conectorul *dar* are funcție de contradicție argumentativă. În enunțul următor conectorul *dar* stabilește o verigă de legătură între două enunuri: P *dar* Q.

Conectorul *dar* joacă, de asemenea, rolul unui operator de tranzacție, care facilitează trecerea de la un domeniu la altul, anulând impresia discontinuității. Semnalează o contrazicere a așteptărilor sugerate de enunțul precedent.

Cristina: Bine, de acord, salariile sunt mici, *dar* nici chiar frigider!... De ce o respect pe mama? Știi ce le-a cerut ea absolvenților ei? Doar o pereche de cizme. (Cheianu, Constantin 2015, p. 416)

În exemplul de mai sus destinatarul știe doar că trebuie să identifice două entități semantice, E1 și E2, o concluzie implicită susținută de E1, dar îi este greu să cunoască dinainte natura acestor entități, locul și dimensiunea lor. Procedeul interpretativ poate da chiar greș, dacă destinatarul nu reușește să aplice o lectură coerentă sau nu poate face o distincție clară între mai multe soluții. Conectorii argumentativi creează efecte de sens originale în contextele specifice în care se inserează.

BDD-A29163 © 2018 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:21 UTC)

Contradicția apare bine pronunțată atunci când, apelând la conectorul *dar,* se reliefează realitătea crudă în care trăiesc personajele operei *Volodea, Volodea... dar* fiind marcatorul conversaţional care schimbă tematică, contrazice aşteptările emițătorului.

Ajunși la limita personalității și demnității personale, Cristina, fiica unei profesoare, discută în contradictoriu cu fratele său referitor la darurile pe care le-a obținut mama sa de la elevi, afirmând că mama ei se diferențiază într-o măsură oarecare de alte profesoare prin faptul că e mult mai îngăduitoare și înțelegătoare cu absolvenții ei, căci le-a cerut nici mai mult, nici mai puțin, doar o pereche de cizme, *dar* nici chiar frigider, precum o fac alte colege ale ei.

După natura relației între secvențele discursive pe care le leagă, conectorii pot fi: de cauzalitate: *pentru că, fiindcă, deoarece, căci, din moment ce etc.*

Cei mai frecvenți conectori ai cauzalității utilizați în cele două opere analizate de C. Cheianu, *În container* și *Volodea, Volodea…*, este conectorul *pentru că* care se consideră în general că se poate în unele situații substitui reciproc cu conectorul *căci*, pentru că se are în vedere rolul lor în marcarea raporturilor de cauzalitate. Sunt conectorii care introduc argumente justificatore.

La o analiză mai minuțioasă, se poate observa că fiecare corespunde unei funcționări enunțiative distincte, neputând fi folosiți oricum.

Petru: Ce vrei să dovedeti, bă? Că eşti cinstit, că lupți pentru dreptate? Cui îi trebuie chestia asta? O să pierzi, prostule, și la Curtea de Apel, și la Curtea Supremă, *pentru că* totul e cumpărat!

Andrei: N-o să pierd! (Cheianu, Constantin 2015, p. 424)

Conectorul *pentru că* are rolul de a explica un fapt P deja cunoscut de către destinatar, cel al corupției masive la nivelul întregului stat, stabilind, astfel, o legătură de cauzalitate.

În exemplul de mai sus, s-ar accepta și folosirea lui *căci*, deoarece presupun, de fapt, două acte de enunțare succesive: se enunță mai întâi P, apoi se justifică această enunțare spunând Q.

A1. O să pierzi, prostule, și la Curtea de Apel și la Curtea Supremă, *pentru că* totul e cumpărat!

A2. O să pierzi, prostule, și la Curtea de Apel și la Curtea Supremă, *căci* totul e cumpărat!

Dacă s-ar înlocui *căci* cu *pentru că,* nu credem că s-ar schimba simțitor semnificația textului. Folosirea lui *căci* la fel precum și a lui *pentru că* deschide o nouă enunțare, care permite autorului să justifice cele afirmate anterior.

Prezența lui *căci* şi *pentru că* este nejustificată, dacă nu se înțelege faptul că locutorul încearcă o justificare a enunțării sale anterioare.

În urma analizei pe care am efectuat-o, putem confirma preferința autorului pentru conectorul *deci* în detrimentul altor operatori discursivi. Acest lucru se explică prin multiplele valori pragmatice ale conectorului discutat.

BDD-A29163 © 2018 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:21 UTC)

De remarcat şi faptul că actualizarea valorilor narative şi metadiscursive permite includerea mărcii pragmatice *deci* atât în clasa conectorilor, cât şi în cea a deixisului discursiv.

O primă funcţie a conectorului *deci* este cea conclusivă, acesta introducând formularea părţii finale a unui raţionament sau a unei demonstraţii. În teoria argumentării, *deci* este considerat un indicator argumentativ de forţă, care marchează opinia – asemenea lui *aşadar*, *prin urmare*, atunci când apare în poziţie secundară, mai precis când punctul de vedere este prezentat drept o concluzie la care se ajunge pornindu-se de la anumite premise furnizate de argument. (Lo Cascio, Vincenzo, p. 209)

DEX-ul, de pildă, consemnează valoarea semantică şi gramaticală a conectorului *deci,* plasându-l în clasa gramaticală a conjuncţiilor (concluzive), definindu-l prin sinonimele (operatorii argumentativi) *prin urmare, în consecinţă, drept care, aşa fiind.* (https://dexonline.ro/definitie/deci)

Andrei: Eu nu am luat mită în viața mea. Și cunosc destui alți oameni cinstiți. Chiar tu ești unul dintre ei...*deci* vrei să spui că și tu iei mită?...

Petru: Eu – Doamne ferește!... Eu trăiesc din salariul meu de 1300 de lei... Și din asta îmi întreţin și familia!... Cine poate trăi astăzi din 1300 de lei, omule? Poate doar un idiot ca tine! (Cheianu, Constantin 2015, p. 425)

În acest context informal, prin *deci* vorbitorul fixează nu o concluzie în planul logico-argumentativ, ci o rezoluţie în plan interacţional, considerând subînţeles acordul interlocutorului faţă de decizia de a închide o digresiune, respectiv de a relua un topic discursiv. Aparent inutil şi redundant din punct de vedere semantico-gramatical, conectorul are o funcţie pragmatică precisă, aceea de a recupera linearitatea şi coerenţa discursului lui A, dincolo de întreruperile şi digresiunile construcţiei dialogale.

Etimologic vorbind, conectorul cumulează ambele valori *(deci < de + a[i]ci)*, prepoziţia *de* asociată deicticului *aici* – iniţial spaţial, reconvertit în deictic textual/ discursiv – indicând atât progresia enunţiativă, cât şi nuanţa conclusivă.

În limba română, conectorul *deci* tinde să devină o marcă de autoritate şi de siguranţă, imprimând enunţului o pseudocoerenţă logică, tocmai de aceea, mulţi vorbitori recurg la el în situaţii care presupun stres, disconfort emoţional, pentru a-şi masca ezitarea.

Mult mai frecvent este atestat însă conectorul *aşa că* (Ştefănescu, Alex, pp. 45-73), acest conector tinzând să preia funcţiile conclusive ale lui *deci*, în opinia noastră deja resimţit de vorbitori drept polifuncţional şi, în consecinţă, nespecific.

Viorel: Vrei să spui că și numele costă?

Sergiu: Normal! și numele, și prenumele. *Așa că* ies exact cinci euro. Sau vrei fără nume? (Cheianu, Constantin 2015, p. 354)

Aşa că este mai în măsură să satisfacă atât exigenţele de concizie şi de claritate ale vorbitorilor, cât şi pe cele de adecvare comunicativă, adică evitarea emfatizării enunţului prin recursul la un conector nobil.

BDD-A29163 © 2018 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:21 UTC)

Concluzii

• Textul argumentativ reprezintă un act de comunicare centrat pe funcţia conativă, scopul urmărit fiind de a-l convinge pe receptor cu privire la validitatea punctului de vedere susţinut de autor. Într-un text argumentativ, autorul apără o teză prin utilizarea unor argumente pe care le poate ilustra cu exemple.

• Discursul argumentativ presupune anumiți pași de analiză, etape de constituire a mesajului pentru susținerea unei teze, de la afirmarea ei până la demonstrarea ei. Discursul argumentativ vizează modificarea dispozițiilor interioare ale interlocutorilor, fie că este vorba despre convingeri intelectuale, atitudini emoționale sau acțiuni fizice.

• Conectorii pragmatici nu se constituie propriu-zis în nuclee de sens, dar ghidează discusul în direcția intenționată de vorbitor, oferind repere viabile pentru descifrarea sensurilor. Avem în vedere cazul câtorva conectori consacrați (*dar*, *pentru că, deci, așa că*) studiați îndeaproape în pragmatică.

• Conectorii au o funcție de ghidaj, de a orienta interlocutorii în timpul dialogului.

• Chiar dacă, la nivel pragmatic, proprietățile sau valorile conectorilor sunt clare (argumenative, contraargumentative, conclusive etc.), interpretarea lor va fi diferită de la replică la replică, în funcție de substraturile semantice ale piesei.

• În literatura dramatică, strategiile argumentative sunt mult mai vizibile, opera dramatică oferă scene de comunicare veritabilă, cu enunțători care nu contenesc să se contrazică și să se înfrunte reciproc.

• Analiza conectorilor pragmatici e relevantă în cazul în care activitatea comunicaţională operează cu categoria implicitului şi demonstrează complexitatea mecanismului interpretativ pragmatico-literar. Acest plus intepretativ sondează cele mai ascunse faţete ale replicilor personajelor, aparent insignifiante, dar care, la o privire mai atentă, îşi dovedesc importanţa, prin depăşirea stratului de suprafaţă al semnificaţiilor.

Referinţe bibliografice

1. ARDELEANU, Sanda-Maria. Pentru o lingvistică de corpus. În: *Filologia modernă, realizări şi perspective în context european*. Coord. Gheorghe Popa, Galaction Verbceanu. Chişinău, 2008, pp. 56-61.

2. DRAGOMIRESCU, Adina; NEDELCU, Isabela. *Gramatica de bază a limbii române*. București: Editura Academiei Române. Institutul de lingvistică Iorgu Iordan – Al. Rosetti, 2016. 686 p.

3. LO CASCIO, Vincenzo. *Gramatica argumentării. Strategii şi structuri*. Bucureşti: Editura Meteora Press, 2002, 344 p.

4. MAINGUENEANU, Domenique. *Pragmatică pentru discursul literar*. Iași: Editura Institutul European, 2007, 248 p.

BDD-A29163 © 2018 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:21 UTC)

5. ROVENŢA-FRUMUŞANI, Daniela. *Argumentarea. Modele şi strategii*. Bucureşti: Editura Bic All, 2000, 224 p.

6. ŞTEFĂNESCU, Alex. O analiză pragmatică a conectorului conclusiv **aşa că**. În: IONESCU-RUXĂNDOIU, Liliana (coord.), *Interacţiunea verbală* (IV II) – *Aspecte teoretice şi aplicative.* Corpus. Bucureşti: Ed. Universităţii din Bucureşti, 2007, pp. 45-73.

Resurse online:

1.https://www.academia.edu/10986209/87525919-DSL-Dictionar-de-Stiinte-Ale-Limbii

2. http://old.api.md/articles/5799/index.html

3. https://dexonline.ro/definitie/deci

Surse:

1. CHEIANU, Constantin. În container. În: *Teatru.* Chișinău: Editura Cartier, 2015, pp. 351-387.

2. CHEIANU, Constantin. Volodea, Volodea…. În: *Teatru.* Chișinău: Editura Cartier, 2015, pp. 387-455.

BDD-A29163 © 2018 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:21 UTC)